

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. VIII. 117.

MEIERIBRUKET I NORGE

i 1928.

(L'industrie laitière de la Norvège en 1928.)

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

OSLO.

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1930.

Pris: Kr. 1.25.

Norges Offisielle Statistikk, rekke VIII. (Statistique Officielle de la Norvège, série VIII.)

Rekke VIII.

Trykt 1928:

- Nr. 48. Norges civile, geistlige, rettslige og militære inndeling 1 januar 1928. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques, judiciaires et militaires du royaume de Norvège le 1er janvier 1928.*)
- 49. Det civile veterinærvesen 1925. (*Service vétérinaire civil.*)
- 50. Sinnssykeasylenes virksomhet 1926. (*Hospices d'aliénés.*)
- 51. Lønninger 1927. (*Gages et salaires.*)
- 52. Den private forsikringsvirksomhet i Norge 1913—1925. (*Assurances privées en Norvège pendant les années 1913—1925.*)
- 53. Forsikringsselskaper 1926. (*Sociétés d'assurances.*)
- 54. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1928/29. (*Finances de l'État.*)
- 55. Norges jernbaner 1926—27. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 56. Forsømte barn 1925 og 1926. (*Traitement des enfants moralement abandonnés.*)
- 57. Norges industri 1926. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 58. Meleribruket i Norge i 1926. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1926.*)
- 59. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1925. (*Rapport ur l'état sanitaire et médical.*)
- 60. Sjømannsforsikringen 1925. Fiskerforsikringen 1925. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 61. Norges postvesen 1927. (*Statistique postale.*)
- 62. Industrierbeiderforsikringen. Ulykkesforsikringen 1925. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 63. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1927—28. (*Salaires des ouvriers agricoles 1927—28.*)
- 64. Det civile veterinærvesen 1926. (*Service vétérinaire civil.*)
- 65. Norges telegrafvesen 1926—27. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 66. Skolevesenets tilstand 1925—26. (*Instruction publique.*)
- 67. Fattigvesenet 1925. (*Assistance publique.*)
- 68. Norges kommunale finanser 1925—1926. (*Finances des communes.*)
- 69. Stortingsvalget 1927. (*Élections en 1927 pour le «Storting».*)
- 70. Folkemengdens bevegelse 1926. (*Mouvement de la population.*)
- 71. Alkoholstatistikk 1926—1927. (*Statistique de l'alcool.*)
- 72. Norges fiskerier 1926. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 73. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1927. (*Conventions collectives et conflits du travail en 1927.*)
- 74. Norges skibsfart 1927. (*Navigation.*)
- 75. Norges handel 1927. (*Commerce.*)
- 76. Private aktiebanker 1927. (*Banques privées par actions.*)
- 77. Landbruksareal og husdyrhold 1928. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1928. Recensement représentatif.*)
- 78. Norges bergverksdrift 1927. (*Mines et usines.*)
- 79. Pantegjelden i Norge ved utgangen av 1912 og 1926. (*Dette hypothécaire en Norvège à la fin des années 1912 et 1926.*)
- 80. Sykeforsikringen 1927. (*Assurance-maladie.*)
- 81. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1926. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 82. Norges sparebanker 1927. (*Caisses d'épargne.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. VIII. 117.

MEIERIBRUKET I NORGE

i 1928.

(L'industrie laitière de la Norvège en 1928.)

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

O S L O.

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1930.

Tidligere utkommet:

Meieribruket i Norge i 1925, Norges Off. Statistikk, VIII, 31.

—»— 1926, —»— , » 58.

—»— 1927, —»— , » 83.

For tidligere år se Byråets femårlige publikasjoner:

Jordbruk og fedrift 1876—1885, 1886—1890, 1891—1895, 1896—1900, 1901—1905, 1906—1910, 1911—1915 og 1916—1920, samt Statistikk angaaende det norske Jordbrug 1871—1875.

Innhold.

	Side
Oversikt.	
I. Det statistiske materiale	1
II. Meieribrukets omfang, almindelige driftsbetingelser og driftsresultater	1
1. Meierienes antall, beliggenhet, driftsform og driftstid	1
2. Innveiet melkemengde samt tilbakelevering av skummetmelk og myse m. v.	2
3. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meierienes fordeling i størrelsesgrupper	3
4. Produksjon av smør, ost og mysost	4
5. Salg av melk m. v.	6
6. Meierienes fordeling etter produksjonsretning	8
7. Meieridriftens økonomiske resultater	8
III. De enkelte meieritypers driftsforhold	11
1. Melkesalgsmøierier	11
2. Melkemottagelsesstasjoner	12
3. Smørmeierier	13
4. Setermeierier	14
5. Fetostysterier	15
6. Mysostkokerier	16
7. Kombinerte smør- og ostmeierier	18
8. Gammelostysterier	19
9. Kondenseringsfabrikker	20
10. Sammendrag	21
Tabeller.	
1. Antall meierier, deres beliggenhet, driftsform og driftstid	23
2. Meieriene fordelt etter produksjonsretning	23
3. Innveiet melkemengde samt tilbakelevering av skummetmelk og myse m. v.	24
4. Produksjon av smør, ost og mysost	24
5. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meierienes fordeling på størrelsesgrupper	26
6. Salg av melk	27

Table des matières.

	Pages
Aperçu.	
I. Matériaux statistiques	1
II. Volume, conditions et résultats d'exploitation de l'industrie laitière	1
1. Nombre et situation des laiteries; formes de propriété et d'exploitation et campagne	1
2. Quantité du lait traité et renvois du lait écrémé et petit-lait aigre, etc.	2
3. Contenu de graisse du lait, modes du payement et répartition des laiteries par groupes de grandeur	3
4. Production de beurre, fromage et fromage du petit-lait aigre	4
5. Vente du lait, etc.	6
6. Répartition des laiteries par direction de production	8
7. Résultats économiques de l'industrie laitière	8
III. Conditions d'exploitation des différents types de laiterie.	11
1. Laiteries de vente de lait	11
2. Stations de réception du lait	12
3. Laiteries de beurre	13
4. Laiteries de montagnes	14
5. Fabriques de fromage gras	15
6. Fabriques du fromage fait avec petit-lait aigre	16
7. Laiteries de beurre et de fromage combinées.	18
8. Fabriques du fromage fait.	19
9. Fabriques du lait condensé	20
10. Résumé	21
Tableaux.	
1. Nombre, situation, formes de propriété et campagne	23
2. Répartition des laiteries par direction de production	23
3. Quantité du lait traité et renvois du lait écrémé et petit-lait aigre	24
4. Production de beurre, fromage et fromage du petit-lait aigre	24
5. Contenu de graisse du lait, modes du payement et répartition des laiteries par groupes de grandeur	26
6. Vente du lait	27

Oversikt.

I. Det statistiske materiale.

Som tilfellet har vært for de tidligere år har man også for 1928 gjennom utsendte skjemaer innhentet detaljerte oppgaver fra hvert av rikets meierier m. v.

For 1928 har man innhentet oppgavene i samme utstrekning som i 1927. På skjemaet for mottagelsesstasjonene har man dog tilføyet et par spørsmål om betalingsmåten og et spørsmål om fettprocenten.

Meierikonsulentene har også i 1928 bistått med oppgavenes innhentelse, likesom de har revidert dem før innsendelsen til Byrået. Oppgavene er herigjennom blitt fullstendigere og bedre. Fra de større bymeierier har man ved siden herav innhentet enkelte spesielle oppgaver. En nøiere redegjørelse for det statistiske materiales beskaffenhet samt opplysninger om eldre norsk meieristatistikk finnes i utgaven for 1925, hvortil henvises.

Foruten utarbeidelse av almindelige oversikter over driftsforhold og driftsresultater m. v. har man også bearbeidet materialet etter de enkelte rene driftstyper. Denne mere detaljerte bearbeidelse vil bli ført videre og utdypet etterhvert som materialet og forholdene for øvrig kan gjøre dette mulig.

II. Meieribrukets omfang, almindelige driftsbetingelser og driftsresultater.

1. Meierienes antall, beliggenhet, driftsform og driftstid (tabell 1).

For 1928 er der kommet oppgaver fra i alt 645 meierier. Foruten produksjons- og melkesalgsmøierier omfatter denne oppgave også melkemottagelsesstasjoner og kondenseringsfabrikker.

Meierienes fordeling fylkesvis fremgår av tabell 1.

Meierienes antall i de senere år og deres fordeling mellom bygder og byer fremgår av følgende sammenstilling.

År.	Samlet antall meierier.	Herav	
		i bygder.	i byer.
1900	845	784	61
1910	742	677	65
1915	698	620	78
1920	552	486	66
1925	602	540	62
1926	619	550	69
1927	614	542	72
1928	645	570	75

Efterhvert som de tidligere ganske skarpe grenser for de forskjellige produksjonsformer blir mere og mere utvisket, er det nu mere almindelig å sammenfatte alle de forskjellige melkeomsetningsformer under fellesbetegnelsen meieri, altså også foruten de egentlige meierier også ysterier, kondenseringsfabrikker m. v.

Den sterke nedgang i antall meierier fra 1900 til 1920 skyldes for en stor del en centralisering av meieridriften, men ikke bare det. Mange meierier blev også nedlagt på grunn av de uregelmessige driftsforhold som hersket i årene 1915—1920.

Sammenlignet med opgaven for 1927 fremgår det at driften er innstillet ved 11 meierier, som man hadde opgave fra det år. 38 nye meierier har begynt driften i 1928, og dessuten har man fått opgave fra 4 meierier som tidligere har hatt driftsstans. Antallet av meierier er altså øket med 31 fra 1927 til 1928. Denne sterke stigning skyldes vesentlig opprettelse av setermeierier (mysostkokerier) i Sogn og Fjordane, Møre og Opland fylker.

De fleste meierier blir drevet av eieren. I 1928 er av de 645 meierier 49 opgitt å være bortforpaktet.

Om driftstidens lengde kan opplyses at 541 meierier eller 83.9 var i drift hele året; 28 var i drift fra 9—11 måneder, 36 var i drift fra 6—8 måneder, og 40 hadde en kortere driftstid. De to mellomste grupper, 6—11 måneder, omfatter hovedsakelig meierier med driftsstans om sommeren. Disse utgjør i 1928 ca. 9.9 pct. Siste gruppe omfatter vesentlig setermeierier, som bare er i drift om sommeren, samt andre som av særskilte eller tilfeldige årsaker får en kortere driftstid.

2. Innveiet melkemengde samt tilbakelevering av skummetmelk og myse m. v. (tabell 3).

Ved siden av de fylkesvise opgaver over melk innveiet fra egne leverandører er der også tatt inn opgaver over melk mottatt fra andre meierier. Foruten opgaver over tilbakesendelse av skummetmelk og myse finnes der i tabellen også opgaver over skummetmelk og myse som er foret op ved meieriene, samt ikke utnyttet myse. Når melkemengden har vært angitt i liter, er der foretatt omregning til kg. efter en spesifikk vekt av 1.032.

Den innveiede melkemengde utgjør i 1928 i alt 389 423 693 kg. kumelk, 4 002 237 kg. geitmelk og 31 248 kg. fløte, tilsammen 393 457 178 kg. I 1927 blev der i alt innveiet 380 764 808 kg. Stigningen utgjør således 12 692 370 kg. eller 3.33 pct.

Blandt fylkene har Akershus innveiet mest kumelk, i alt 47.7 mill. kg. Deretter har Rogaland 46.4 og Østfold 43.7 mill. kg. Lavest står Aust-Agder med 5.7 mill. kg.

Geitmelk er ikke innveiet i Østlandsfylkene, Telemark og Aust-Agder. Op-land fylke står her i en særstilling. I dette fylke er der således innveiet 2 026 158 kg. geitmelk, hvilket er ca. 50.5 pct. av det samlede kvantum. Derefter kommer Sogn og Fjordane med 516 854 kg., Hordaland med 328 837 kg. og Møre med 309 743 kg.

En del av den direkte innveiede melkemengde blir levert videre til andre meierier. For 1928 omfatter denne engrosomsetning 77.4 mill. kg. helmelk, 4.2 mill. kg. skummetmelk og 2.2 mill. kg. fløte, i alt 83.8 mill. kg.

Den største del av dette kvantum faller på meieriene i Oslo, Bergen og Trondhjem. Av det forannevnte kvantum faller der på Akershus og Oslo 52.4 mill. kg., på Hordaland og Bergen 11.1 mill. kg. og på Sør-Trøndelag (Trondhjem) 9.7 mill. kg.

Tilbakeleveringen av skummetmelk og myse viser en liten nedgang fra 1927. Av skummetmelk er der i 1928 tilbakelevert 36.9 mill. kg. mot 37.7 mill. kg. i 1927. For myse er tallene henholdsvis 17.2 og 15.3. Tilbakeleveringen er størst fra Rogaland fylke med henholdsvis 6.6 og 2.7 mill. kg. Derefter har Sogn og Fjordane 5.3 og 0.8 mill. kg., Akershus med Oslo 4.0 og 1.0 mill. kg., Østfold 3.6 og 1.3 mill. kg. og Hedmark 3.0 og 1.8 mill. kg.

Ved meieriene er der foret op 410 699 kg. skummetmelk og 2 615 583 kg. myse mot i 1927 488 602 kg. skummetmelk og 1 965 190 kg. myse. Ikke utnyttet myse utgjør 2 209 705 kg. mot i 1927 2 765 660 kg. Opgavene viser således nogen nedgang for skummetmelk og ikke utnyttet myse, mens der er betydelig stigning for myse foret op på meieriene.

3. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meieriernes fordeling i størrelsesgrupper (tabell 5).

Melkens verdi er for en vesentlig del avhengig av fettinnholdet. Det skulde derfor være naturlig at fettbestemmelse blev utført for all melk, og at avregning foregikk på dette grunnlag.

I de senere år er der da også foregått en sterk endring her. Flere og flere meierier går over til regelmessig fettbestemmelse med avregning på dette grunnlag. Annen kvalitetsbetaling efter reduktaseprøve vinner også mere og mere frem.

Fettprocenten er for riket i gjennomsnitt 3.58. Den veksler fra 3.47 i Østfold til 3.69 i Rogaland. Av de enkelte meierier hadde 4 en gjennomsnittlig fettprocent under 3.25, 132 mellom 3.26 og 3.50, 275 mellom 3.51 og 3.75 og 42 over 3.76 pct. fett i melken.

Avregning efter fettinnhold har i 1928 vært anvendt ved 429 meierier mot 352 i 1927. Ved 187 meierier er melken betalt efter fast pris pr. kg. Reduk-

taseprøve er anvendt ved 123 meierier i 1928 mot 58 i 1927. Avregning etter denne er dog ikke alltid gjennomført.

Meierienes størrelse blir riktigst bedømt etter den behandlede melkemengde, men for å få sammenligning med tidligere opgaver har man basert fordelingen på grunnlag av innveiet melk. I etterfølgende oversikt har man tatt med de foreliggende rikstall fra 1900 og utover.

År.	Antall meierier med innveiet kg. melk pr. år.					
	Under 100 000.	100 000— 200 000.	200 000— 500 000.	500 000— 1 000 000.	1 000 000— 2 000 000.	Over 2 000 000.
1900	310	247	207	47	7	7
1910	225	196	203	65	28	15
1915	178	173	198	85	32	21
1920	116	106	187	86	34	23
1925	105	114	185	123	40	35
1926	112	126	185	118	42	36
1927	106	111	197	116	48	36
1928	125	111	198	128	42	41

Det fremgår av opgavene at der har vært en tydelig tendens til å få større anlegg. Stort sett har der således vært nedgang i antallet av små meierier og stigning i antall store meierier. Økningen i de små meierier siste år skyldes opprettelse av setermeierier.

4. Produksjon av smør, ost og mystost (tabell 4).

Opgavene over produksjonen viser at der ikke er skjedd nogen omlegning av denne fra 1927 til 1928. Der er en liten stigning både for smør og for fetost. For magerosten under ett er der stillstand. Der er en liten nedgang for mager nøkkelost, men en tilsvarende oppgang for pultost og gammelost. For geitmysost er der nedgang i produksjonen for den blandede geitmysost, men en meget sterk økning for ekte geitmysost. For begge tilsammen er der litt nedgang. For kasein er der sterk nedgang, betydelig mere enn svarende til nedgangen i geitmysostproduksjonen. Kaseinproduksjonen i 1927 var dog større enn normalt. Helfet fløtemysost viser stor nedgang fra 1927 til 1928, mens den halvfete fløtemysost derimot har en næsten like stor stigning. Endringene i produksjonen er ellers små.

Produksjonens størrelse de fire siste år og endringene i denne vil ellers fremgå av følgende sammenstilling:

	Produksjon i tonn:			
	1925.	1926.	1927.	1928.
Smør	2 668	3 355	3 246	3 299
Helfet ost	3 436	3 018	3 077	3 194
Hålfet ost	1 497	1 178	1 583	1 781
Kvartfet ost	898	725	746	779
Magerost	1 746	2 169	1 937	1 941
Andre ostsorter	164	97	77	117
Kasein	679	822	1 393	1 076
Geitmysost	1 989	2 021	2 693	2 662
Fløtemysost	514	505	716	675
Mager mysost og prim	3 867	2 895	2 919	2 946

For årene 1926 til 1928 har der ikke vært nogen omlegning av produksjonen. I det store og hele har der i denne periode vært liten forandring innbyrdes i prisene på meieriproduktene. Det er da naturlig at driften fortsetter uten omlegning.

Efterfølgende sammenstilling viser hvorledes produksjonen ved våre meierier har utviklet sig siden 1875:

A r.	Innveiet melk tonn.	Produisert i alt tonn.				
		Smør.	Magerost.	Fetost.	Geit- og fløte- mysost.	Mager mysost og prim.
1875	16 739	298	370	158	-	-
1890	77 278	1 440	1 569	515	-	-
1900	184 024	3 580	1 341	1 256	-	1 716
1910	277 765	3 707	3 044	1 772	-	2 981
1915	304 807	3 070	1 818	2 541	-	2 640
1920	281 434	1 157	2 427	4 465	-	4 201
1925	351 869	2 668	3 488	4 933	2 502	3 867
1926	368 323	3 355	3 813	4 195	2 526	2 895
1927	380 765	3 246	4 153	4 660	3 409	2 919
1928	393 457	3 299	3 913	4 975	3 337	2 946

I oppgavene fra 1875 og 1890 mangler man meddelelse om produksjonen av mager mysost og prim. For de eldre oppgaver må man dessuten merke sig at geit- og fløtemysost i hvert fall for en vesentlig del er regnet sammen med fetosten. Det er dog først med oppgaven for 1910 at denne produksjon begynner å gjøre sig sterkere gjeldende. For de senere år er oppgaven over denne produksjon satt op for sig. For oppgavene over produksjonen av magerost merker man sig at disse ikke helt ut følger oppgaven over produsert smør. Dette er særlig merkbart for de senere år. Den økede smørproduksjon i 1926 følges således ikke av en tilsvarende øket produksjon av magerost. I stedet blev der det år tilbakelevert

leverandørene så meget mere skummetmelk. For 1927, da der er nedgang i smørproduksjonen, er der derimot stigning i opgaven for magerost. Dette skyldes økning av kaseinproduksjonen. Denne står for en meget vesentlig del i forbindelse med produksjonen av geitmysost. Men der er også meget av oststoffet som brukes til kasein istedenfor ost. Dette var således tilfelle i 1927, men i 1928 falt meget av denne kaseinproduksjon igjen bort.

Den relative fordeling av melkens anvendelse utenom til kondensering fremgår av følgende tabell:

Melkens anvendelse utenom kondensering procentvis fordelt.

	I alt hmelk.	Herav anvendt til:		
		Smør- produksjon.	Fetostysting.	Direkte salg.
1875	100.0	66.2	8.8	25.0
1890	100.0	63.6	6.4	30.0
1900	100.0	53.9	7.5	38.6
1910	100.0	38.7	7.1	54.2
1915	100.0	28.4	9.7	61.9
1920	100.0	12.2	18.0	69.8
1925	100.0	23.4	25.5	51.1
1926	100.0	27.8	22.8	49.4
1927	100.0	25.2	24.2	50.6
1928	100.0	24.7	24.9	50.4

Ved siden av denne produksjon er der til ysting nyttet en vesentlig del av skummetmelken, og en stor del av mysen er innkokt til mysost.

5. Salg av melk m. v. (tabell 6).

Opgavene over salg av melk er fordelt etter de fylker hvor melken er produsert. Fordelingen viser således ikke det direkte forbruk av melk i vedkommende fylke. Årsaken hertil ligger vesentlig i det forhold at der i oppgavene over melkesalg ikke er skilt mellom detalj- og engrossalg. Det vesentligste engrossalg foregår fra mottagelsesstasjonene. Ofte foregår dette salg til et meieri i et annet fylke. Men ved siden herav har mottagelsesstasjonene dessuten også noget detaljsalg. Man har fått særskilt oppgave over engrossalg og detaljsalg fra mottagelsesstasjonene.

I følgende oppgave har man gjort et forsøk på å bestemme meierienes salg av melk til direkte konsum fylkesvis. Man er klar over at disse oppgaver er litt for høye, fordi der fra ett meieri til et annet ofte foregår engrossalg av melk, uten at dette vil fremgå av de statistiske oppgaver. Forskjellen mellom oppgavene i tabell 6 og i omstående teksttabell er såvidt liten, ca. 5 pet., samtidig som disse spesielle fylkesoppgaver er av så stor interesse at man finner de bør offentliggjøres.

Følgende tabell viser således litt for store mengder melk. For riket 190.6 mill. kg. mot 181.3 mill. kg. etter tabell 6. Man må derimot kunne anta at teksttabellen har et riktig forhold de enkelte fylker imellem.

Fylke.	Salg av melk til direkte forbruk.				
	Helmelk.	Skummet melk.	Fløte.	I alt.	Relative tall.
Østfold	9 273 054	3 713 974	1 026 603	14 013 631	7.3
Akershus og Oslo	40 649 849	15 499 169	4 184 903	60 333 921	31.6
Hedmark	4 136 182	2 094 137	1 025 114	7 255 433	3.8
Opland	4 832 180	1 318 957	350 949	6 502 086	3.4
Buskerud	5 458 473	2 465 872	460 883	8 385 228	4.4
Vestfold	6 734 722	3 526 443	791 423	11 052 588	5.8
Telemark	6 796 600	2 599 000	421 500	9 817 100	5.2
Aust-Agder	1 500 328	800 790	221 753	2 522 871	1.3
Vest-Agder	2 721 909	1 117 487	271 859	4 111 255	2.2
Rogaland	14 389 705	4 686 187	1 333 179	20 409 071	10.7
Hordaland og Bergen	9 695 693	3 513 894	1 039 119	14 248 706	7.5
Sogn og Fjordane	267 981	57 513	20 153	345 647	0.2
Møre	3 915 044	2 024 698	403 803	6 343 545	3.3
Sør-Trøndelag	7 679 640	6 865 279	1 190 558	15 735 477	8.3
Nord-Trøndelag	2 280 681	2 269 046	434 302	4 984 029	2.6
Nordland	2 316 345	464 337	93 285	2 873 967	1.5
Troms og Finnmark	1 038 928	481 159	134 138	1 654 225	0.9
Riket	123 687 314	53 497 942	13 403 524	190 588 780	100.0

Mengden av solgt melk utgjør i 1928 (se tabell 6) 181.3 mill. kg. eller 46.1 pct. av den innveiede melk. Dette er en stigning fra 1927 på 3.5 mill. kg.

Som det fremgår av teksttabellen omsettes i Akershus og Oslo henimot $\frac{1}{3}$ av den melk som selges til direkte forbruk. I Rogaland omsettes 10.7 pct. Det minste kvantum omsettes i Sogn og Fjordane, 0.2 pct., og i Troms og Finnmark, 0.9 pct.

Bymeieriene inntar en særstilling når det gjelder melkesalg. Man har derfor gjort et sammendrag for disse. Som det fremgår av tabell 6 har bymeieriene i alt solgt 138.1 mill. kg. melk. Dette utgjør vel 76 pct. av hele melkesalget. For de bymeierier hvorfra der foreligger fullstendig opgave fordeler dette salg sig med 66 pct. på helmelk, 27 pct. på skummetmelk og 7 pct. på fløte.

I forskjellige industrier, som f. eks. margarin- og hermetikkindustrien, og i bakerier blir der brukt en hel del melk. Der foreligger dog ingen opgaver over hvor stort kvantum dette kan være. Det aller meste av dette forbruk er innbefattet i det oppgitte kvantum solgt melk.

Kondensering av melk foregikk i 1928 ved 7 anlegg, derav 5 som bare foredlet ved kondensering.

Tørrmelkfabrikasjonen er fortsatt ved ett anlegg, men sterkt innskrenket fra tidligere år.

I hvilken utstrekning der foregår sterilisering av fløte og fremstilling av iskrem o. a. l. anvendelse av melken har man ikke innhentet opplysninger om.

6. Meierienes fordeling efter produksjonsretning (tabell 2).

Denne fordeling er foretatt på grunnlag av melkens anvendelse. For å regnes med i de spesielle grupper må minst 90 pct. av melken være anvendt til den for vedkommende gruppe særegne produksjon. De meierier som ikke kommer i spesialgruppene er samlet i gruppen «blandet drift».

Følgende opgave viser fordelingen i produksjonsgrupper for årene 1920 og 1925—1928.

	Antall det enkelte år:				
	1920.	1925.	1926.	1927.	1928.
Melkesalgsmeierier	65	51	70	71	75
Mottagelsesstasjoner	219	244	231	216	207
Smørmeierier	44	49	56	55	63
Setermeierier		6	11	9	31
Komb. smør- og ostmeierier	46	63	32	22	26
Gammelostysterier	6	14	19	19	16
Fetostysterier	47	39	34	28	24
Mysostkokerier	18	35	34	40	42
Meierier med blandet drift	100	96	127	149	156
Kondenseringsfabrikker	5	5	5	5	5
Samlet antall meierier	550	602	619	614	645

Grensen mellom melkesalgsmeierier og mottagelsesstasjoner har i enkelte tilfelle vært vanskelig å trekke. For gruppene smørmeierier og setermeierier er der en meget sterk økning av antallet for siste år, vesentlig på grunn av tilgang på nye meierier. Mysostkokeriene viser også jevn stigning. For gruppene «komb. smør- og ostmeierier» og «fetostysterier» har der de senere år vært jevn tilbakegang i antallet. For siste år er der dog litt stigning igjen for de «kombinerte» meierier. Driften ved flere og flere av meieriene synes å gå i retning av å bli mere sammensatt eller allsidig. Dette viser sig på gruppen «blandet drift», som omfatter et stigende antall.

Av produksjonsmeieriene er 202 ført i de rene grupper. Derav er 63 smørmeierier, 31 setermeierier, 26 komb. smør- og ostmeierier, 16 gammelostysterier, 24 fetostysterier og 42 mysostkokerier.

7. Meieridriftens økonomiske resultater.

I følgende opgave over hvor meget melken er utbragt i brutto og netto i de enkelte fylker har man ikke tatt med kondenseringsfabrikkene, da man for disse anlegg ikke har opgave over bruttobeløp og driftsutgifter.

Fylke.	Melken er brutto utbragt i kr.	Driftsut- gifter kr.	Melken er netto utbragt i kr.	Øre pr. kg. melk.		
				Brutto- pris.	Drifts- utgift.	Netto- pris.
Østfold	8 201 673	785 876	7 415 797	21.8	2.1	19.7
Akershus og Oslo . .	13 116 015	3 306 669	9 809 346	27.5	6.9	20.6
Hedmark	4 600 328	764 864	3 835 464	21.9	3.7	18.2
Opland	7 020 722	1 079 149	5 941 573	21.3	3.3	18.0
Buskerud	4 163 091	533 511	3 629 580	22.0	2.8	19.2
Vestfold	5 008 282	730 711	4 277 571	23.9	3.5	20.4
Telemark	3 546 993	481 762	3 065 231	22.5	3.1	19.4
Aust-Agder	1 379 830	195 561	1 184 269	24.3	3.4	20.9
Vest-Agder	1 793 241	318 524	1 474 717	23.3	4.1	19.2
Rogaland	9 802 436	1 660 564	8 141 872	21.0	3.5	17.5
Hordaland og Bergen	5 856 471	1 469 672	4 386 799	25.4	6.4	19.0
Sogn og Fjordane . .	1 523 703	221 204	1 302 499	15.4	2.2	13.2
Møre	3 492 099	657 238	2 834 861	19.7	3.7	16.0
Sør-Trøndelag	5 079 062	1 099 207	3 979 855	21.1	4.6	16.5
Nord-Trøndelag	4 043 951	797 957	3 245 994	19.8	3.9	15.9
Nordland	1 642 594	345 187	1 297 407	25.0	5.3	19.7
Troms og Finnmark .	1 398 787	350 700	1 048 087	21.8	5.5	16.3
Riket 1928	81 669 278	14 798 356	66 870 922	22.5	4.1	18.4

Til foranstående opgave over nettobeløp kommer så hvad der er utbetalt fra kondenseringsfabrikkene for den direkte leverte melk. I 1928 utgjør dette kr. 4 898 314. Som det fremgår av den fylkesvise opgave er den øvrige melk netto utbragt i kr. 66 870 922. Samlet for hele riket er altså melken netto utbragt i kr. 71 769 236, svarende til 18.3 øre pr. kg.

Når kondenseringsfabrikkene undtas har meieriene brutto utbragt melken i kr. 81 669 278 eller 22.5 øre pr. kg. Driftsutgiftene utgjør i alt kr. 14 798 356 eller 4.1 øre pr. kg. Utgiftene utgjør således ca. 18 pct. av bruttoinntekten.

I følgende sammenstilling er opgavene for 1922, 1923 og 1924 hentet fra meieriinspektørens statistikk.

Melken er netto utbragt i:

År.	I alt kr.	Pris pr. kg.	Relativ pris når 1913 = 100.
1913	33 129 000	11.35	100.0
1922	84 992 865	27.64	243.5
1923	90 342 180	28.76	253.4
1924	107 167 760	33.67	296.7
1925	107 614 672	30.7	270.5
1926	77 926 436	21.2	186.8
1927	70 422 374	18.5	163.0
1928	71 989 574	18.3	161.2

Nedgangen i netto pr. kg. melk fra 1927 til 1928 er altså 0.2 øre, svarende til 1.1 pct.

Av følgende fylkesvise opgave fremgår det at meieriene (kondenseringsfabrikkene undtatt) til avskrivninger på gjeld og nyanskaffelser m. v. i alt har anvendt kr. 2 195 388. Til fonds er avsatt i alt kr. 362 011. Tilsammen utgjør dette kr. 2 557 399. På den annen side er der ved enkelte meierier underskudd på driften, d. v. s. at der til melkeleverandørene er utbetalt mere enn melken er utbragt i netto. Dette underskudd utgjør i alt for riket kr. 45 757. Den før nevnte sum for avskrivninger og fondsoplegning blir derved å redusere til kr. 2 511 642. Dette svarer til 3.5 pct. av nettobeløpet for melken.

Man kan derved beregne at meieriene (kondenseringsfabrikkene undtatt) har utbetalt til leverandørene kr. 66 870 922 ÷ kr. 2 511 642 = kr. 64 359 280, svarende til 17.72 øre pr. kg.

Ved denne beregning har man ikke kunnet ta noget hensyn til at endel av meieriene forreter den innbetalte andelskapital og andre ikke. Man mangler opgave fra det enkelte meieri over dette forhold.

Fylke.	Anvendt til avskrivninger, nyanskaffelser m. v.	Avsatt til fonds.	Underskudd.
	Kr.	Kr.	Kr.
Østfold	115 183	24 069	6 298
Akershus og Oslo	446 011	29 673	11 488
Hedmark	173 119	38 176	188
Opland	98 283	43 732	5 634
Buskerud	32 547	9 640	5 935
Vestfold	118 124	716	4 030
Telemark	68 523	4 326	-
Aust-Agder	11 646	4 928	-
Vest-Agder	23 594	14 245	2 900
Rogaland	343 873	39 763	1 353
Hordaland og Bergen	343 648	33 041	1 531
Sogn og Fjordane	30 171	9 209	152
Møre	80 926	22 937	4 137
Sør-Trøndelag	132 441	24 906	1 456
Nord-Trøndelag	84 314	31 972	373
Nordland	56 057	18 168	282
Troms og Finnmark	36 928	12 510	-
Riket 1928	2 195 388	362 011	45 757
— 1927	1 944 600	346 229	53 522
— 1926	1 706 365	475 223	168 583

III. De enkelte meieritypers driftsforhold.

I tabell 2 samt tidligere omtalt side 8 har man fordelt meieriene efter arten av sine hovedprodukter i forholdsvis skarpt adskilte grupper. Ved å underkaste disse grupper en noget videregående undersøkelse kan man nærmere få belyst de forhold som har betydning for driftsresultatene.

Man har dessverre ikke fått fullstendige opgaver fra alle meierier. I de følgende sammenstillinger har man derfor bare anvendt de fullstendige opgaver. Bearbeidelsen for 1928 er gjort på samme måte som for 1927. Imidlertid vil man, så snart der blir anledning til det, søke å få denne spesielle bearbeidelse grundigere og mere detaljert utført.

1. Melkesalgsmeierier.

I denne gruppe har man samlet de meierier som har omsatt minst 90 pct. av melken i detaljsalg som melk og fløte. I alt omfatter gruppen 75 meierier, men bare 40 har levert fullstendig opgave. Disse 75 meierier har en innveiet melkemengde på 34 440 440 kg. og mottatt fra andre meierier 9 932 673 kg. De med fullstendige opgaver er fordelt fylkesvis i følgende tabell:

Fylke.	Antall anlegg.	Innveiet melk pr. anlegg 1 000 kg.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter i øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
				Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Østfold	5	811	23.05	1.05	0.29	0.33	1.85	3.52	19.53
Akershus	4	561	24.92	0.93	0.31	0.18	1.13	2.55	22.37
Hedmark	4	246	19.20	1.33	0.34	0.37	0.74	2.78	16.42
Buskerud	6	350	24.39	1.00	0.26	0.20	1.07	2.53	21.86
Vestfold	2	440	19.73	0.58	0.35	0.45	0.72	2.10	17.68
Rogaland	3	434	22.26	2.02	0.58	0.26	2.03	4.89	17.39
Hordaland	2	305	24.12	1.56	0.57	0.66	1.94	4.73	19.39
Møre	2	553	20.61	0.74	0.35	0.41	0.60	2.10	18.51
Sør-Trøndelag	7	477	22.05	1.06	0.21	0.35	1.36	2.98	19.07
Nord-Trøndelag	3	958	20.76	1.36	0.38	0.42	1.84	4.00	16.76
Andre fylker	2	388	20.16	0.76	0.27	0.33	0.99	2.35	17.81
Riket	40	507	22.31	1.12	0.32	0.33	1.42	3.19	19.12

Melkens brutto- og nettopriser samt driftsutgifter fra 1925 til 1928 har vært følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.
Bruttoutbytte pr. kg.	39.6 øre.	28.4 øre.	23.50 øre.	22.31 øre.
Utgifter » »	4.30 »	3.08 »	2.94 »	3.19 »
Nettoutbytte » »	35.3 »	25.3 »	20.56 »	19.12 »

I 1925 og 1926 utgjør driftsutgiftene praktisk talt like stor andel av brutto-utbyttet, idet disse i 1925 utgjorde 10.86 pct. og i 1926 10.85 pct. I 1927 var utgiftene derimot steget til 12.51 pct. og i 1928 til 14.30 pct. av bruttoutbyttet.

Utgiftenes fordeling pr. kg. melk for de tre siste år er følgende:

Utgifter:	1926.		1927.		1928.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.19	32.6	1.13	38.4	1.12	35.1
Lys, kraft, brensel . . .	0.33	10.7	0.35	11.9	0.32	10.0
Skatter, renter, assurance	0.35	11.4	0.31	10.6	0.33	10.4
Andre utgifter	1.21	39.3	1.15	39.1	1.42	44.5
Sum	3.08	100.0	2.94	100.0	3.19	100.0

2. Melkemottagelsesstasjoner.

Samtlige disse selger all melk i uforedlet tilstand og derav minst 90 pct. i partisalg til et annet meieri. De fleste er underavdelinger av bymelkecentraler, men noen få driver fritt salg til grossister.

Der er i alt 207 slike anlegg i riket. Disse har innveiet 73 290 246 kg. melk. 130 mottagelsesstasjoner har levert fullstendig opgave og er tatt med i den følgende bearbeidelse.

Fylke.	Antall anlegg.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter i øre pr. kg. melk.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
				Lønn	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt	
Østfold	9	670	20.63	0.48	0.13	0.04	1.20	1.85	18.78
Akershus	28	537	21.72	0.54	0.19	0.16	1.48	2.37	19.35
Opland	3	1 134	21.09	0.43	0.12	0.13	1.42	2.10	18.99
Buskerud	12	378	21.04	0.61	0.28	0.20	1.45	2.54	18.50
Hordaland	53	154	19.04	0.74	0.21	0.14	1.19	2.28	16.76
Sogn og Fjordane	2	122	18.74	0.75	0.15	0.12	2.61	3.63	15.11
Sør-Trøndelag	17	340	17.14	0.63	0.23	0.41	1.06	2.33	14.81
Nord-Trøndelag	4	266	16.14	0.67	0.11	0.22	1.58	2.58	13.56
Andre fylker	2	796	21.65	0.63	0.15	0.09	1.77	2.64	19.01
Riket	130	353	20.26	0.58	0.19	0.18	1.35	2.30	17.96

Ved mottagelsesstasjonene har man for melken i årene 1925 til 1928 oppnådd brutto- og nettoutbytte samt hatt driftsutgifter som følgende opgaver viser:

	1925.	1926.	1927.	1928.
Bruttoutbytte pr. kg.	34.3 øre.	24.0 øre.	20.35 øre.	20.26 øre.
Driftsutgifter » »	3.50 »	2.47 »	2.53 »	2.30 »
Nettoutbytte » »	30.8 »	21.5 »	17.82 »	17.96 »

Driftsutgiftene for disse 4 år utgjør henholdsvis 10.20, 10.42, 12.43 og 11.35 pct. av bruttoutbyttet.

Utgiftenes fordeling de tre siste år er følgende:

Utgifter:	1926.		1927.		1928.	
	Øre	pr. kg. Pct.	Øre	pr. kg. Pct.	Øre	pr. kg. Pct.
Lønn	0.68	27.5	0.61	24.1	0.58	25.2
Lys, kraft, brensel . . .	0.21	8.5	0.21	8.3	0.19	8.3
Skatter, renter, assurance	0.31	12.6	0.22	8.7	0.18	7.8
Andre utgifter	1.27	51.4	1.49	58.9	1.35	58.7
Sum	2.47	100.0	2.53	100.0	2.30	100.0

3. Smørmeierier.

Til denne gruppe har man tatt med de meierier som anvender minst 90 pct. av melken til skumming, kjerner fløten og sender skummetmelken gratis tilbake til leverandørene. Gruppen omfatter i alt 63 meierier som har innveiet 11 554 498 kg. melk. Når undtas 3 smørmeierier i Hedmark finnes samtlige smørmeierier i fylkene fra og med Hordaland til og med Nordland. Særlig mange smørmeierier er der i Sogn og Fjordane, som har over halvparten av antallet, og Møre, hvor der er en fjerdepart av antallet. For 1928 har 43 avgitt så fullstendig opgave at de er tatt med i den følgende bearbeidelse.

Fylke.	Antall meierier.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Fett-pct. i helmelk.	Kg. smør pr. 100 kg. helmelk.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
						Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Hedmark	3	488	3.74	4.19	14.76	0.45	0.12	0.16	0.86	1.59	13.17
Sogn og Fjordane	20	193	3.59	3.86	12.30	0.47	0.25	0.11	0.46	1.29	11.01
Møre	11	149	3.65	3.96	12.52	0.52	0.25	0.03	0.57	1.37	11.15
Sør-Trøndelag . . .	2	245	3.76	3.97	16.34	0.94	0.32	0.12	0.98	2.36	13.98
Nord-Trøndelag . .	3	356	3.68	3.97	13.73	0.54	0.31	0.27	0.77	1.89	11.84
Nordland	3	102	3.62	4.00	12.88	0.88	0.30	0.23	0.95	2.36	10.02
Riket	43	207	3.63	3.96	13.14	0.53	0.24	0.13	0.62	1.52	11.62

Smørmeieriene hører gjennomgående til de minste meierier vi har. De som er tatt med i foranstående opgave har således gjennemsnittlig bare 207 000 kg. innveiet melk pr. anlegg.

Smørutbyttet er nu opgitt til 3.96 kg. smør pr. 100 kg. helmelk anvendt til produksjon. Omregnet på samme grunnlag var smørutbyttet i 1927 3.93 kg. pr. 100 kg. helmelk.

For å få oversikt over hvor meget melken blir utbragt i ved denne drifts-

type må man også regne med verdien av den gratis tilbakesendte skummetmelk. For 1928 kan verdien av denne settes til ca. 3.2 øre pr. kg.

For årene 1925—1928 har man ved smørmeieriene oppnådd brutto- og netto-utbytte pr. kg. melk samt hatt driftsutgifter som i følgende opgave:

	1925.	1926.	1927.	1928.
Bruttoutbytte pr. kg.	20.8 øre.	15.2 øre.	13.53 øre.	13.14 øre.
Driftsutgifter » »	2.55 »	1.77 »	1.64 »	1.52 »
Nettoutbytte » »	18.3 »	13.4 »	11.89 »	11.62 »

Driftsutgiftene for disse år utgjør henholdsvis 12.26, 11.64, 12.12, og 11.57 pct. av bruttoutbyttet.

Driftsutgiftene for de tre siste år fordeler sig som vist i følgende opgave:

Utgifter:	1926.		1927.		1928.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	0.61	34.4	0.57	34.8	0.53	34.8
Lys, kraft, brensel . . .	0.28	15.8	0.24	14.6	0.24	15.8
Skatter, renter, assurance	0.07	4.0	0.09	5.5	0.13	8.6
Andre utgifter	0.81	45.8	0.74	45.1	0.62	40.8
Sum . .	1.77	100.0	1.64	100.0	1.52	100.0

4. Setermeierier.

I denne gruppe har man samlet de meierier som får all sin melk levert fra setrene. Disse anlegg er derfor i drift bare om sommeren. Der er i de senere år skjedd en sterk nydannelse i denne gruppe, særlig i Sogn og Fjordane. I alt er der nu 31 setermeierier med vel 1 mill. kg. melk.

Setermeieriene omfatter to helt forskjellige driftstyper. Anleggene i Hedmark produserer således smør, pultost og surprim, mens anleggene i de øvrige fylker produserer kasein eller magerost og ekte og blandet geitmysost. Disse siste har altså samme produksjonsretning som mystostkokeriene, men er skilt ut for sig på grunn av de særegne driftsforhold.

I følgende opgave, som omfatter 15 setermeierier, har man tatt med opgave over melkemengde, produksjon og driftsresultater.

Fylke.	Antall.	Drifts- tid i dager	Innveiet melk pr. anlegg.		Produsert pr. 100 kg. hølmelk			Melken utbrag- tes brutto i øre pr. kg	Drifts- ut- gifter.	Melken utbrag- tes netto i øre pr. kg.
			Ku- melk.	Geit- melk.	smør.	ost og kasein.	geit- mysost.			
Hedmark	4	86	28 820	-	4.04	5.95	¹ 6.19	25.98	4.25	21.73
Opland	6	117	11 854	16 442	-	4.01	10.34	24.11	3.80	20.31
Hordaland	2	153	-	7 880	-	2.06	10.00	26.38	5.24	21.14
Møre	3	123	3 510	20 650	0.02	1.67	9.97	27.30	4.89	22.41
Riket	25	115	13 129	11 758	1.23	4.05	7.11	25.41	4.22	21.19

¹ Surprim.

Setermeieriene viser et meget gunstig driftsresultat. Det opnåede bruttoutbytte ligger betydelig over hvad de andre driftsgrupper har opnådd. Derved er også nettoutbyttet blitt utmerket.

5. Fetostysterier.

Gruppen omfatter de meierier som har brukt minst 90 pct. av den innveiede melk til ysting av schweizerost, gouda- og edamerost og andre fetoster. Den omfatter 24 meierier med en melkemengde på 6 075 081 kg. De fleste fetostysterier har man i Nord-Trøndelag. Følgende bearbeidelse omfatter 17 meierier.

Fylke.	Antall meierier.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Fettpct. i melk.	Produsert pr. 100 kg. helmelk		
				fetost.	fløte-mysost.	mysost.
Vestfold	2	226	3.50	9.10	0.42	6.82
Vest-Agder	3	283	3.56	9.71	2.44	4.21
Rogaland	3	199	3.66	10.04	-	7.72
Nord-Trøndelag	6	287	3.55	9.43	0.99	6.50
Andre fylker	3	323	3.42	8.33	3.57	3.80
Riket	17	270	3.54	9.13	1.48	5.88

Ved siden av denne produksjon har der ved Rogalandsmeieriene vært produsert litt smør, og ved enkelte andre meierier er der produsert litt magerost.

De økonomiske resultater fremgår av følgende oppgaver:

Fylke.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
		Lønn.	Lys, krait og brensel	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Vestfold	18.81	1.45	2.08	0.42	0.48	4.43	14.38
Vest-Agder	20.34	1.54	1.05	0.78	1.81	5.18	15.16
Rogaland	20.50	2.09	1.12	1.30	1.33	5.84	14.66
Nord-Trøndelag	20.32	1.68	0.82	0.81	1.45	4.76	15.56
Andre fylker	22.55	1.99	1.30	1.23	2.08	6.60	15.95
Riket	206.7	1.75	1.13	0.92	1.53	5.33	15.34

Følgende oppgave viser opnådd brutto- og nettoutbytte samt driftsutgifter for årene 1925 til 1928:

	1925.	1926.	1927.	1928.
Bruttoutbytte pr. kg.	30.14 øre	21.11 øre	20.71 øre	20.67 øre.
Driftsutgifter —» —	6.86 »	5.72 »	5.46 »	5.33 »
Nettoutbytte —» —	23.28 »	15.39 »	15.25 »	15.34 »

Driftsutgiftene utgjør henholdsvis 22.76, 27.10, 26.36 og 25.77 pct. av brutto-utbyttet. Utgiftene pr. kg. melk for de tre siste år fordeler sig som i følgende opgave:

Utgifter til:	1926.		1927.		1928.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.93	33.7	1.85	33.9	1.75	32.8
Lys, kraft, brensel	1.29	22.6	1.28	23.4	1.13	21.2
Skatter, renter, assurance	0.79	13.8	0.58	10.6	0.92	17.3
Andre utgifter	1.71	29.9	1.75	32.1	1.53	28.7
Sum	5.72	100.0	5.46	100.0	5.33	100.0

6. Mystostkokerier.

Denne gruppe omfatter de anlegg som anvender minst 90 pct. av melken til fremstilling av ekte eller blandet geitmysost, undertiden også fløtemysost. Anleggene i Opland fylke fremstiller alltid kasein av oststoffet. I de andre fylker blir den vesentligste del av oststoffet brukt til fremstilling av mager nøkkelost.

I denne gruppe er der 42 anlegg i riket med en melkemengde på 19 344 167 kg. Opland fylke har 25 mystostkokerier, og når undtas 1 i Hedmark og 1 i Buskerud er alle de andre spredt på fylkene fra Vest-Agder og nordover langs kysten.

Følgende opgave omfatter 29 anlegg, derav 16 i Opland, 4 i Møre og 9 i andre fylker. Mystostkokeriene i Opland har man fordelt på tre grupper efter mengden av innveiet melk, nemlig over 1 mill. kg., mellem 1 mill. kg. og 250 000 kg. og under 250 000 kg. melk pr. anlegg og år.

Fylke.	Antall meierier.	Fett-pct. i melk.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.			Produsert pr. 100 kg. helmelk.	
			Ku-melk.	Geit-melk.	I alt.	Kasein og magerost.	Geitmysost. ¹
Opland (over 1 mill. kg.)	5	3.53	988	129	1 117	Kg. 5.45	Kg. 11.06
» (1 mill.—250 000 kg.)	5	3.60	458	58	516	5.10	11.13
» (under 250 000 kg.)	6	3.55	75	15	90	4.30	10.72
Tilsammen for Opland	16	3.56	480	64	544	5.27	11.06
Rogaland	2	3.70	450	73	523	3.95	10.98
Sogn og Fjordane	2	3.61	122	18	140	3.33	11.07
Møre	4	-	99	42	141	3.41	10.30
Andre fylker	5	3.76	123	33	156	4.58	9.98
Riket	29	3.60	339	53	392	4.96	10.94

¹ Fløtemysost medregnet.

De økonomiske data fremgår av følgende opgave:

Fylke.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
		Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Opland (over 1 mill. kg)	20.51	1 01	0.79	0.37	1.14	3.31	17.20
» (1 mill.—250 000 kg.)	20.60	1.28	1.05	0.39	1.40	4.12	16.48
» (under 250 000 kg.)	19.51	1.29	2.13	1.22	1.15	5.79	13.72
Tilsammen for Opland	20.47	1 11	0 95	0.43	1.21	3.70	16.77
Rogaland	20.75	1.35	0.76	1.33	1.69	5.13	15.62
Sogn og Fjordane	18.68	1.95	1.13	0.52	1.23	4.83	13.85
Møre	24.20	1.81	1.77	0.73	1.25	5.56	18.64
Andre fylker	21.15	1.46	1.16	0.49	1.67	4.78	16.37
Riket	20.68	1.21	0.99	0.53	1.29	4.02	16.66

Brutto- og nettoutbytte samt driftsutgifter for årene 1925 til 1928 har vært følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.
Bruttoutbytte pr. kg.	35.8 øre.	25.1 øre.	23.65 øre.	20.68 øre.
Driftsutgifter —>—	6.15 »	5.51 »	4.54 »	4.02 »
Nettoutbytte —>—	29.6 »	19.6 »	19.11 »	16.66 »

Driftsutgiftene utgjør henholdsvis 17.18, 21.95, 19.20 og 19.42 pct. av bruttoutbyttet. For de tre siste år fordeler utgiftene pr. kg. melk sig som i følgende opgave:

Utgifter til:	1926.		1927.		1928.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.68	30.5	1.33	29.3	1.21	30.1
Lys, kraft, brensel	1.24	22.5	1.22	26.9	0.99	24.6
Skatter, renter, assurance	0.70	12.7	0.51	11.2	0.53	13.2
Andre utgifter	1.89	34.3	1.48	32.6	1.29	32.1
Sum	5.51	100.0	4.54	100.0	4.02	100.0

Opgavene for de enkelte anlegg innen denne gruppe viser til dels store avvikelser i driftsresultatet. Som det fremgår av opgavene for anleggene i Opland synes ikke anleggets størrelse å ha nogen vesentlig innflydelse på produksjonsutbyttet pr. 100 kg. melk. Nogen nedgang er der dog for meierier med under 250 000 kg. melk. Ser man derimot på det økonomiske resultat, viser de stør-

ste anlegg det største nettoutbytte pr. kg. melk. Den viktigste årsak til at de store meierier gir størst nettoutbytte kommer av at driftsutgiftene pr. kg. melk er mindre enn ved de små meierier.

Ved enkelte meierier, særlig i Møre, blir en hel del oststoff sendt til melkeleverandørene som svinefôr. Mengden herav er derfor ikke tatt med i produksjonsoppgaven.

7. Kombinerte smør- og ostmeierier.

I denne gruppe har man samlet de meierier som bruker minst 90 pct. av melken til kjerning og ysting (særlig av gouda- og nøkkelost), og som ikke er tatt med i nogen annen gruppe. Hertil har man i år regnet 26 meierier med i alt 12 215 762 kg. melk. Derav har man tatt med 22 i følgende opgave. Disse meierier er vesentlig samlet i Rogaland og Sør- og Nord-Trøndelag fylker.

Fylke.	Antall meierier.	Innvejet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
				Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Rogaland	8	844	19.84	1.30	0.51	0.92	1.68	4.41	15.43
Sør-Trøndelag	6	313	16.82	1.09	1.27	0.82	0.66	3.84	12.98
Nord-Trøndelag	4	449	19.87	1.72	0.92	1.07	1.36	5.07	14.80
Andre fylker	4	219	18.53	1.99	1.30	2.14	1.80	7.23	11.30
Riket	22	514	19.25	1.38	0.76	1.02	1.48	4.64	14.61

Opgavene over produksjonens størrelse har man ikke bearbeidet for denne gruppe, fordi produksjonens art veksler nokså sterkt fra anlegg til anlegg. Enkelte meierier har således lagt mest vekt på fetostproduksjonen, mens andre igjen produserer mere av smør og magerost.

Brutto- og nettoutbytte samt driftsutgifter pr. kg. melk for årene 1925 til 1928 er følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.
Bruttoutbytte pr. kg.	31.2 øre.	20.3 øre.	19.55 ør.	19.25 øre.
Driftsutgifter —>—	6.80 »	5.58 »	5.13 »	4.64 »
Nettoutbytte —>—	24.4 »	14.7 »	14.42 »	14.61 »

Driftsutgiftene utgjør henholdsvis 21.79, 27.49, 26.24 og 24.06 pct. av bruttoutbyttet. For de tre siste år fordeler utgiftene pr. kg. melk sig som i følgende opgave:

Utgifter til:	1926.		1927.		1928.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.63	29.2	1.44	28.1	1.38	29.7
Lys, kraft, brensel	1.06	19.0	0.88	17.1	0.76	16.4
Skatter, renter, assurance	0.93	16.7	0.97	18.9	1.02	22.0
Andre utgifter	1.96	35.1	1.84	35.9	1.48	31.9
Sum	5 58	100.0	5.13	100.0	4.64	100.0

8. Gammelostysterier.

Denne gruppe omfatter de meierier som bruker minst 90 pct. av melken til kjerning og ysting av gammelost. Gruppen omfatter i alt 16 meierier med en melkemengde på 5 293 233 kg. melk. 10 anlegg ligger i Hordaland fylke, 5 i Sogn og Fjordane og 1 i Rogaland.

For 1927 forsøkte man en opdeling av gammelostysteriene for Hordaland i tre grupper på grunnlag av driftstidens lengde. I beretningen for 1927 bemerket man at driftstidens lengde neppe hadde nogen vesentlig betydning for driftsresultatet, men at størrelsen av anleggene nok hadde større betydning.

For 1928 foretok man først en opdeling av materialet for Hordaland etter driftstidens lengde, men da dette heller ikke i år gav utslag i nogen bestemt retning, foretok man en opdeling av hele materialet i to grupper etter mengden av innveiet melk. De større meierier har alle over 350 000 kg. melk, og de små meierier har alle under 150 000 kg. melk. Følgende bearbeidelse omfatter 15 meierier:

Fylke.	Antall meierier.	Driftstid i måneder.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Fettpct. i helmelk.	Produsert pr. 100 kg. helmelk	
					smør.	gammelost.
Større meierier	7	9 $\frac{1}{2}$	608	3.52	3.90	4.00
Små meierier	8	7 $\frac{1}{2}$	91	3.51	3.68	3.95
Hordaland	10	ca. 8 $\frac{2}{3}$	419	3.52	3.82	3.91
Sogn og Fjordane	4	ca. 6 $\frac{2}{3}$	162	3.50	4.17	4.41
Sum	15	ca. 8 $\frac{1}{3}$	332	3.52	3.87	3.99

Driftstiden er for mange av disse anlegg svært kort. Flere har således under 7 måneders driftstid i året. Utbyttet pr. 100 kg. melk er ikke helt tilfredsstillende selv for de større meierier; utbyttet av ost synes å være forholdsvis mindre enn smørutbyttet.

De økonomiske resultater fremgår av følgende opgave:

Fylke.	Melken utbragtes brutto i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					Melken utbragtes netto i øre pr. kg.
		Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt.	
Større meierier	20.27	0.90	0.42	0.33	1.38	3.03	17.24
Små meierier	17.44	1.25	0.62	0.39	0.87	3.13	14.31
Hordaland	20.10	0.94	0.44	0.36	1.41	3.15	16.95
Sogn og Fjordane	18.21	0.85	0.45	0.04	0.53	1.87	16.34
Sum	19.86	0.95	0.45	0.34	1.31	3.05	16.81

Det fremgår av disse opgaver at der er stor forskjell i det økonomiske utbytte for de større og de små meierier. Forskjellen ligger i bruttoutbyttet, idet driftsutgiften pr. kg. melk er omtrent den samme for begge grupper.

Brutto- og nettoutbytte samt driftsutgifter pr. kg. melk for årene 1925 til 1928 er følgende:

	1925.	1926.	1927.	1928.
Bruttoutbytte pr. kg.	31.0 øre.	21.1 øre.	19.59 øre.	19.86 øre.
Driftsutgifter —>—	4.44 »	3.14 »	3.11 »	3.05 »
Nettoutbytte —>—	26.5 »	18.0 »	16.48 »	16.81 »

Driftsutgiftene for disse år utgjør henholdsvis 14.32, 14.88, 15.88 og 15.35 pct. av bruttoutbyttet. Utgiftenes fordeling pr. kg. melk for de tre siste år er som følgende opgave viser:

Utgifter til:	1926.		1927.		1928.	
	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.	Øre pr. kg.	Pct.
Lønn	1.06	33.8	1.07	34.4	0.95	31.1
Lys, kraft, brensel	0.54	17.2	0.54	17.4	0.45	14.7
Skatter, renter, assurance	0.23	7.3	0.27	8.7	0.34	11.2
Andre utgifter	1.31	41.7	1.23	39.5	1.31	43.0
Sum	3.14	100.0	3.11	100.0	3.05	100.0

9. Kondenseringsfabrikker.

Foruten ved 5 fabrikker foregikk der i 1928 også endel kondensering ved 2 av meieriene. Til de direkte leverandører er der ved kondenseringsfabrikkene utbetalt 16.90 øre pr. kg. melk.

10. Sammendrag.

I følgende tabeller har man samlet de viktigste økonomiske data for de enkelte rene meierityper. Der er sammenligning både mellom de enkelte driftstyper for 1928 og mellom opgaver fra tidligere år.

Driftsresultatene i 1928 for de enkelte driftstyper er følgende:

Gruppe.	Innveiet melk pr. anlegg i 1000 kg.	Melken brutto utbragt i øre pr. kg.	Driftsutgifter, øre pr. kg.					I alt.	Melken netto utbragt i øre pr. kg.
			Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance	Andre utgifter.			
Melkesalgsmeierier	507	22.31	1.12	0.32	0.33	1.42	3.19	19.12	
Melkemottagelsesstasjoner	353	20.26	0.58	0.19	0.18	1.35	2.30	17.96	
Smørmeierier	207	13.14	0.53	0.24	0.13	0.62	1.52	11.62	
Setermeierier	25	25.41	1.98	0.65	0.35	1.24	4.22	21.19	
Fetostysterier	270	20.67	1.75	1.13	0.92	1.53	5.33	15.34	
Mysostkokerier	392	20.68	1.21	0.99	0.53	1.29	4.02	16.66	
Komb. smør- og ostmeierier	514	19.25	1.38	0.76	1.02	1.48	4.64	14.61	
Gammelostysterier	332	19.86	0.95	0.45	0.34	1.31	3.05	16.81	

For smørmeieriene blir å legge til i utbyttet verdien av den til leverandørene gratis tilbakeleverte melk, ca. 3.2 øre pr. kg.

Utgiftenes procentvise fordeling i 1928 for de forskjellige grupper fremgår av følgende opgave:

Gruppe.	Lønn.	Lys, kraft og brensel.	Skatter, renter av gjeld og assurance.	Andre utgifter.	I alt utgifter.
Melkesalgsmeierier	35.1	10.0	10.4	44.5	100.0
Melkemottagelsesstasjoner	25.2	8.3	7.8	58.7	100.0
Smørmeierier	34.8	15.8	8.6	40.8	100.0
Setermeierier	46.8	15.4	8.3	29.5	100.0
Fetostysterier	32.8	21.2	17.3	28.7	100.0
Mysostkokerier	30.1	24.6	13.2	32.1	100.0
Kombinerte smør- og ostmeierier	29.7	16.4	22.0	31.9	100.0
Gammelostysterier	31.1	14.7	11.2	43.0	100.0

Nettoutbyttet pr. kg. melk er i følgende tabell stillet sammen med tidligere opgaver. For året 1921 har man brukt dosent Morks sammendrag, trykt i Norsk Meieritidende 1924, og for årene 1922—1924 har man brukt meieriinspektørens opgave over nettomelkpriser, trykt i landbruksdirektørens beretning.

ger. Opgavene for kondenseringsfabrikkene gjelder for alle år hvad der er utbetalt til de direkte leverandører.

	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
Melkesalgsmeierier	42.3	31.6	31.5	35.7	35.3	25.3	20.56	19.12
Melkemottagelsesstasjoner	38.9	28.0	29.9	34.3	30.8	21.5	17.82	17.96
Smørmeierier	20.6	17.4	18.1	21.4	18.3	13.4	11.89	11.62
Setermeierier	-	-	-	-	32.8	25.7	23.50	21.19
Fetostysterier	31.8	19.5	26.0	30.3	23.2	15.4	15.25	15.34
Mysostkokerier	-	-			29.6	19.6	19.11	16.66
Kombinerte smør- og ostmeierier	28.9	20.7	25.9	30.7	24.4	14.7	14.42	14.61
Gammelostysterier	-	24.7	24.3	26.0	26.5	18.0	16.48	16.81
Kondenseringsfabrikker	41.0	26.2	28.6	35.6	31.6	20.8	17.17	16.90

Det Statistiske Centralbyrå, Oslo i februar 1930.

Gunnar Jahn.

S. Skappel.

Tabell 1. Antall meierier, deres beliggenhet, driftsform og driftstid.

Fylke.	Antall meierier i alt.	Derav		Drevet av		Antall meierier med opptatt driftstid			
		by.	land.	eieren.	for-pakter.	under 5 mnd.	6-8 mnd.	9-11 mnd.	12 mnd.
Ostfold	44	5	39	40	4	-	-	-	44
Akershus og Oslo	75	8	67	67	8	-	-	-	75
Hedmark	27	3	24	26	1	4	4	1	18
Opland	50	2	48	44	6	8	7	6	29
Buskerud	39	3	36	37	2	1	-	-	38
Vestfold	24	9	15	22	2	-	-	-	24
Telemark	10	6	4	10	-	-	-	1	9
Aust-Agder	5	4	1	5	-	-	-	-	5
Vest-Agder	15	5	10	11	4	3	-	-	12
Rogaland	37	9	28	37	-	-	-	-	37
Hordaland og Bergen	99	5	94	98	1	5	8	1	85
Sogn og Fjordane	64	-	64	63	1	14	9	11	30
Møre	38	6	32	36	2	3	4	2	29
Sør-Trøndelag	48	2	46	41	7	-	2	2	44
Nord-Trøndelag	41	3	38	35	6	1	-	1	39
Nordland	18	2	16	17	1	1	1	1	15
Troms og Finnmark	11	3	8	7	4	-	1	2	8
Riket 1928	645	75	570	596	49	40	36	28	541
— 1927	614	72	542	556	58	19	28	32	535
— 1926	619	69	550	561	58	23	50	44	502
— 1925	602	62	540	557	45	16	33	52	494

Tabell 2. Meieriene fordelt etter produksjonsretning.

Fylke.	Melkesalg.		Smør-meierier.	Seter-meierier.	Komb-smør- og ost-meierier.	Gammel-ost-ysterier.	Fetostysterier.	Mysost-kokkerier.	Meierier med blandet drift.	Kondenseringsfabrikker.
	Melkesalgs-meierier.	Mottagelsesstasjoner.								
Ostfold	11	21	-	-	-	-	1	-	10	1
Akershus og Oslo	12	55	-	-	-	-	-	-	8	-
Hedmark	4	2	3	4	1	-	-	1	11	1
Opland	-	6	-	8	-	-	-	25	10	1
Buskerud	11	19	-	-	-	-	2	1	6	-
Vestfold	4	1	-	-	-	-	3	-	15	1
Telemark	3	-	-	-	-	-	-	-	7	-
Aust-Agder	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Vest-Agder	2	-	-	2	-	-	3	1	7	-
Rogaland	4	-	-	-	8	1	4	2	18	-
Hordaland og Bergen	5	70	2	3	-	10	1	1	7	-
Sogn og Fjordane	-	2	33	11	1	5	1	2	9	-
Møre	4	1	15	3	2	-	-	5	8	-
Sør-Trøndelag	10	21	3	-	7	-	1	1	5	-
Nord-Trøndelag	3	6	3	-	6	-	8	-	14	1
Nordland	1	3	4	-	1	-	-	1	8	-
Troms og Finnmark	1	-	-	-	-	-	-	2	8	-
Riket 1928	75	207	63	31	26	16	24	42	156	5
— 1927	71	216	55	9	22	19	28	40	149	5
— 1926	70	231	56	11	32	19	34	34	127	5
— 1925	51	244	49	6	63	14	39	35	96	5

Tabell 3. Innveiet melkemengde samt tilbake-

Nr.	Fylke.	Innveiet fra egne leverandører kg.			Mottatt
		kumelk.	geitmelk.	fløte.	helmelk.
1	Østfold	43 708 586	-	-	731 344
2	Akershus og Oslo	47 664 549	-	-	48 040 433
3	Hedmark	32 641 237	160 327	-	2 676 150
4	Opland	38 046 827	2 026 158	-	954 817
5	Buskerud	18 885 869	2 205	-	577 094
6	Vestfold	25 585 336	-	-	-
7	Telemark	15 762 034	-	-	693 854
8	Aust-Agder	5 675 648	-	-	-
9	Vest-Agder	7 668 835	21 901	-	106 294
10	Rogaland	46 422 186	160 282	-	30 000
11	Hordaland og Bergen	22 749 352	328 837	8 454	10 781 533
12	Sogn og Fjordane	9 375 419	516 854	-	-
13	Møre	17 434 197	309 743	2 094	1 027 807
14	Sør-Trøndelag	24 081 845	16 459	1 500	9 614 356
15	Nord-Trøndelag	21 158 615	67 551	-	1 485 674
16	Nordland	6 438 779	112 962	19 200	607 598
17	Troms og Finnmark	6 124 379	278 958	-	40 390
	Riket 1928	389 423 693	4 002 237	31 248	77 367 344
	— 1927	377 448 087	3 282 318	34 403	73 582 402
	— 1926	365 740 905	2 566 534	15 935	74 720 863
	— 1925	349 396 873	2 431 991	39 876	75 585 592

Tabell 4. Produksjon av

Nr.	Fylke.	Smør.	Schwei- zerost.	Goudaost		Nøkkelost			
				helfet.	halvfet.	helfet.	halvfet.	kvart- fet.	mager.
1	Østfold	140 204	-	198 477	24 649	25 544	54 178	26 627	72 323
2	Akershus og Oslo	477 046	48 644	86 870	4 246	-	74 743	49 647	96 207
3	Hedmark	268 932	-	132 542	25 557	7 294	65 169	49 690	141 138
4	Opland	81 632	-	59 770	6 836	3 645	48 161	45 334	56 480
5	Buskerud	69 577	31 500	149 973	4 419	-	45 736	15 006	31 039
6	Vestfold	157 830	11 015	179 865	712	1 204	50 281	91 461	44 966
7	Telemark	183 165	-	46 184	-	2 568	37 361	21 799	80 679
8	Aust-Agder	77 360	-	37 293	1 009	-	28 131	93 367	21 470
9	Vest-Agder	58 788	-	131 328	2 606	-	23 352	61 690	35 294
10	Rogaland	475 310	19 608	723 499	55 554	34 344	270 945	100 284	65 115
11	Hordaland og Bergen	248 595	8 550	135 218	19 183	935	52 945	42 538	50 068
12	Sogn og Fjordane	297 098	-	46 992	5 174	-	1 101	-	9 418
13	Møre	279 836	-	90 278	80 675	-	192 940	116 093	39 616
14	Sør-Trøndelag	300 020	-	49 487	228 574	3 030	27 605	16 189	126 801
15	Nord-Trøndelag	133 303	285 744	253 451	187 599	6 080	52 265	43 111	28 736
16	Nordland	40 181	-	141 088	48 986	-	21 075	5 732	16 658
17	Troms og Finnmark	10 000	-	238 290	30 727	4 044	8 010	534	52 035
	Riket 1928	3 298 877	405 061	2 700 605	726 506	88 688	1 053 996	779 102	968 043
	— 1927	3 245 901	381 813	2 632 728	686 806	62 375	896 520	746 314	1 005 954
	— 1926	3 355 202	462 809	2 487 322	601 497	67 606	576 437	725 267	1 196 191
	— 1925	2 667 596	402 350	3 033 959	601 108	-	895 705	898 239	843 512

levering av skummetmelk og myse m. v.

fra andre meierier kg.		Tilbakelevert til leverandørene kg.		Foret op på meieriene kg.		Ikke utnyttet myse kg.	Nr.
skummetmelk.	fløte.	skummetmelk.	myse.	skummetmelk.	myse.		
10 512	280	3 606 189	1 315 829	25 679	350 000	19 000	1
2 709 997	1 667 778	3 956 506	1 026 798	-	-	3 000	2
920 351	39	3 000 257	1 812 857	51 000	-	-	3
54 750	203 529	514 848	466 000	-	-	20 000	4
187 487	14 139	433 357	338 848	7 000	30 000	-	5
88 570	25 950	2 488 193	781 626	146 600	107 000	94 700	6
9 400	23 570	2 428 223	1 084 000	-	-	123 740	7
-	-	425 589	490 000	-	-	293 470	8
-	-	159 140	387 640	-	250 000	267 500	9
115 190	20 000	6 619 717	2 692 761	52 012	877 073	60 000	10
121 195	176 095	763 300	2 435 179	-	22 094	-	11
-	-	5 344 622	757 240	-	35 000	150 000	12
-	645	2 864 520	693 080	-	-	442 500	13
17 012	56 572	2 498 924	115 256	108 230	772 650	10 000	14
14 000	8 400	1 433 103	905 479	17 574	126 000	418 795	15
-	550	329 554	36 356	2 500	45 766	230 000	16
14 600	7 271	42 085	-	104	-	77 000	17
4 263 064	2 204 818	36 908 127	15 338 949	410 699	2 615 583	2 209 705	
4 180 680	1 862 655	37 738 207	17 203 133	488 602	1 965 190	2 765 660	
4 500 562	2 458 757	34 355 472	14 986 444	170 295	1 563 700	1 475 450	
1 641 379	1 317 737	19 298 157	8 036 785	159 786	1 127 545	1 028 130	

smør, ost og mysost i kg.

Pultost.	Gam- melost.	Andre ostsorter.	Kasein.	Geitmysost		Fløtemysost		Mysost.	Prim.	Nr.
				ekte.	blandet.	helfet.	halvfet.			
14 399	-	3 510	131	-	-	4 630	24 748	40 119	27 787	1
188 219	-	-	154 004	-	-	4 845	17 427	54 554	68 544	2
227 939	50	1 261	15 000	6 984	118 541	2 809	28 802	183 975	64 104	3
83 497	-	1 273	859 950	30 350	1 828 190	11 807	19 389	77 320	12 310	4
20 492	-	-	-	-	7 300	94	21 055	91 335	20 643	5
61 008	-	1 365	-	-	1 197	297	10 357	175 318	35 041	6
28 645	-	-	12 300	-	-	-	650	12 500	94 699	7
19 730	-	-	-	-	-	-	1 385	64 234	9 418	8
13 838	-	-	-	2 020	24 392	-	23 134	67 051	4 228	9
29 650	5 835	61 087	-	12 632	114 682	9 330	106 723	505 699	7 042	10
15 450	169 451	8 000	11 112	31 660	37 144	-	45 748	112 722	15 301	11
-	41 134	19 165	-	54 068	29 018	1 329	28 955	13 307	575	12
16 886	-	8 705	2 000	26 009	75 992	15 913	34 343	270 593	14 865	13
3 694	21 757	-	12 229	-	14 020	1 343	45 070	187 564	15 823	14
-	-	10 694	-	-	83 400	40 685	136 953	378 432	4 815	15
4 945	2 921	1 581	-	8 921	20 485	5 200	3 410	146 655	5 993	16
3 097	-	250	9 565	14 900	120 080	-	28 968	163 517	255	17
731 489	241 148	116 891	1 076 291	187 544	2 474 441	98 282	577 117	2 544 895	401 443	
694 568	236 525	76 729	1 393 057	135 255	2 557 256	233 493	481 972	2 552 275	366 985	
765 141	207 596	97 029	822 090	105 399	1 915 668	150 388	354 634	2 562 731	332 089	
700 925	201 878	163 818	679 431	[1 988	610]	190 938	322 821	3 330 880	536 100	

Tabell 5. Melkens fettinnhold, avregningsformer og meierienes fordeling på størrelsesgrupper.

Fylke.	Gj.snittl. fettpet.	Antall meierier med fettpet. i melken				Antall meierier betaler melken etter			Antall meierier med innveiet kg. melk pr. år					
		under 3.25.	3.26—3.50.	3.51—3.75.	over 3.76.	fettinnhold.	fast pris pr. kg.	anvender reduktaseprøve.	under 100 000.	100000—200 000.	200000—500 000.	500000—1 mill.	1 mill.—2 mill.	over 2 mill.
Østfold	3.47	-	22	7	-	19	25	22	3	2	19	8	6	6
Akershus og Oslo	3.58	-	10	43	-	50	18	43	5	8	29	27	2	4
Hedmark	3.68	-	1	14	2	12	15	3	6	1	7	7	1	5
Opland	3.57	-	13	21	2	37	13	8	12	4	6	14	11	3
Buskerud	3.57	-	7	10	1	13	23	9	3	9	12	13	-	2
Vestfold	3.47	-	9	6	-	8	16	5	2	3	5	6	4	4
Telemark	3.51	-	6	1	1	3	7	1	1	-	1	5	-	3
Aust-Agder	3.64	-	-	4	1	5	-	-	-	-	-	3	1	1
Vest-Agder	3.68	-	1	6	2	9	5	1	2	3	6	2	1	1
Rogaland	3.69	-	-	19	10	27	9	13	-	5	10	11	6	5
Hordaland og Bergen	3.58	-	23	46	3	72	16	2	46	22	22	7	-	2
Sogn og Fjordane	3.58	1	18	20	8	53	10	-	26	21	17	-	-	-
Møre	3.59	2	7	16	4	30	7	4	9	9	14	3	1	2
Sør-Trøndelag	3.67	-	1	26	6	34	12	5	4	12	20	8	2	2
Nord-Trøndelag	3.61	-	3	27	1	33	7	4	1	8	18	9	4	1
Nordland	3.49	1	6	4	1	15	3	1	5	3	7	1	2	-
Troms og Finnmark	3.50	-	5	5	-	9	1	2	-	1	5	4	1	-
Riket 1928	3.58	4	132	275	42	429	187	123	125	111	198	128	42	41
— 1927	3.58	4	79	174	33	352	241	58	106	111	197	116	48	36
— 1926	3.58	6	96	238	34	307	164	42	112	126	185	118	42	36
— 1925	3.53	12	143	180	14	289	155	15	105	114	185	123	40	35

Tabell 6. Salg av melk.

Fylke.	Av meieriernes innveiede melkemengde gikk i alt til direkte salg, kg.					Fra bymeieriene solgtes i alt, kg.				Salgets procentiske fordeling ved meierier med fullstendige opgaver:		
	helmelk.	skummet-melk.	fløte.	i alt.	pct. av inn-veiet melk.	helmelk.	skummet-melk.	fløte.	i alt.	hel-	skummet-	fløte.
										melk.	melk.	
Østfold	17 539 519	3 952 012	1 058 153	22 549 684	52	4 214 147	1 939 134	591 542	6 744 823	67	24	9
Akershus og Oslo . . .	15 099 892	13 548 311	2 900 086	31 548 289	66	35 493 945	13 927 318	3 882 001	53 303 264	67	26	7
Hedmark	4 942 587	1 231 324	1 229 997	7 403 908	23	3 268 990	592 218	287 063	4 148 271	79	14	7
Opland	11 926 802	1 264 207	147 420	13 338 429	33	2 050 000	400 000	130 000	2 580 000	79	16	5
Buskerud	11 160 777	2 278 385	453 693	13 892 855	74	1 380 592	921 610	190 485	2 492 687	41	42	10
Vestfold	7 677 490	3 437 873	750 233	11 865 596	46	5 373 975	2 387 805	549 504	8 311 284	68	26	6
Telemark	6 105 746	2 594 600	399 930	9 100 276	58	5 365 000	1 789 000	337 000	7 491 000	88	9	3
Aust-Agder	1 500 328	800 790	221 753	2 522 871	44	1 257 328	675 790	181 753	2 114 871	58	33	9
Vest-Agder	2 765 615	1 117 487	271 859	4 154 961	54	2 315 563	885 500	223 900	3 424 963	67	26	7
Rogaland	14 928 027	5 593 542	1 313 179	21 834 748	47	10 151 111	3 928 788	689 949	14 769 848	59	38	3
Hordaland og Bergen .	8 618 357	3 392 699	863 024	12 874 080	56	8 613 371	3 245 340	949 343	12 808 054	82	12	6
Sogn og Fjordane . . .	508 073	57 513	20 153	585 739	6	-	-	-	-	-	-	-
Møre	3 912 237	2 024 698	403 158	6 340 093	36	3 439 997	1 982 260	324 845	5 747 102	53	41	6
Sør-Trøndelag	4 657 752	6 848 267	1 163 130	12 669 149	53	3 955 044	3 871 294	730 774	8 557 112	46	45	9
Nord-Trøndelag	3 398 455	2 354 201	425 902	6 178 558	29	1 212 575	785 204	127 010	2 124 789	57	37	6
Nordland	2 272 145	464 337	92 735	2 829 217	43	1 634 156	282 000	58 316	1 974 472	83	14	3
Troms og Finnmark .	998 538	466 559	126 867	1 591 964	25	919 522	468 525	108 326	1 496 373	62	31	7
Riket 1928	118 012 340	51 426 805	11 841 272	181 280 417	47	90 645 316	38 081 786	9 361 811	138 088 913	66	27	7
— 1927	116 336 990	49 152 822	12 337 856	177 827 668	47	90 066 616	37 378 402	9 576 566	137 021 584	64	28	8
— 1926	111 579 590	42 936 681	10 089 658	164 605 929	45	90 874 406	34 774 797	8 876 475	134 525 678	62	30	8
— 1925	112 406 272	39 621 022	8 615 996	160 643 290	46	91 838 708	31 797 210	7 162 571	130 798 489	58	34	8

Trykt 1929:

- Nr. 83. Meieribruket i Norge i 1927. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1927.*)
— 84. Sinnsykeasylenes virksomhet. (*Hospices d'aliénés.*)
— 85. Det civile veterinærvesen 1927. (*Service vétérinaire civil.*)
— 86. Forsikringsselskaper 1927. (*Sociétés d'assurances.*)
— 87. Lønninger 1928. (*Gages et salaires.*)
— 88. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1929/30. (*Finances de l'État.*)
— 89. Norges telegrafvesen 1927/28. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 90. Skolevesenets tilstand 1926—27. (*Instruction publique.*)
— 91. Sjømannsforsikringen 1926. Fiskeriforsikringen 1926. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 92. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1928—29. (*Salaires des ouvriers agricoles 1928—29.*)
— 93. Kommunevalgene 1928. (*Élections en 1928 pour les conseils communaux et municipaux.*)
— 94. Norges jernbaner 1927—28. (*Chemins de fer norvégiens.*)
— 95. Norges postvesen 1928. (*Statistique postale et municipale.*)
— 96. Fengselsstyrets årbok 1925. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1925.*)
— 97. Industriarbeiderforsikringen. Ulykkesforsikringen 1926. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 98. Husdyrbruket — Produksjon. Representativ undersøkelse for året $^{20}/_{10}$ 1927— $^{20}/_{10}$ 1928. (*Élevage du bétail; production. Recherche représentative.*)
— 99. Meglingsinstitusjonens virksomhet 1927 og 1928. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1928. (*Entremise publique 1927 et 1928. Conventions collectives et conflits du travail en 1928.*)
— 100. Norges kommunale finanser 1926—1927. (*Finances des communes.*)
— 101. Kriminalstatistikk 1925 og 1926. (*Statistique de la criminalité pour les années 1925 et 1926.*)
— 102. Norges fiskerier 1927. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 103. Husholdningsregnskap 1927—1928. (*Budgets de familles 1927—1928.*)
— 104. Norges handel 1928. (*Commerce.*)
— 105. Norges bergverksdrift 1928. (*Mines et usines.*)
— 106. Private aktiebanker 1928 (*Banques privées par actions.*)
— 107. Sykeforsikringen 1928. (*Assurance-maladie.*)
— 108. Norges skibsfart 1928. (*Navigation.*)
— 109. Norges sparebanker 1928. (*Caisses d'épargne.*)

Trykt 1930:

- Nr. 110. Norges industri 1927. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
— 111. Det civile veterinærvesen 1924. (*Service vétérinaire civil.*)
— 112. Rekruttering 1922—26. (*Recrutement.*)
— 113. Fattigvesenet 1926 og 1927. (*Assistance publique.*)
— 114. Den Norske Statskasses finanser 1913/14—1930/31. (*Finances de l'État.*)
— 115. Sinnsykeasylenes virksomhet 1928. (*Hospices d'aliénés.*)
— 116. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1927. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 117. Meieribruket i Norge i 1928. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1928.*)

- Det Statistiske Centralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:
- Statistisk Årbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 48de Årgang 1929. Oslo 1929.
(*Annuaire statistique de la Norvège.*)
- Statistiske Meddelelser. Senest utkommet: 47de bind 1929. Oslo 1929.
(*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
- Månedsopgaver over vareomsetningen med utlandet 1929. Syttende bind. Oslo 1930.
(*Bulletin mensuel du commerce extérieur en 1929. Dix-septième année.*)
- Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31 desember 1920
Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)
- Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. Statistiske Oversikter 1926. Oslo 1926
(*Résumé rétrospectif 1914 et 1926.*)

Samtlige verker er til salgs hos H. Aschehøng & Co., Oslo.

Av «Norges handel», årgangene 1911, 1912, 1913, 1915 og 1921, er Byråets beholdning meget knapp, hvorfor man vilde være takknemlig for å få overlatt eksemplarer av disse årganger.

28 februar 1930.